

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 225.087 van 14 oktober 2013
in de zaak A. 204.722/IX-7654**

In zake : de NV TRANSPORT VAN RENTERGHEM
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Frederik Vanden Bogaerde
 kantoor houdend te 8800 Roeselare
 Kolenkaai 4
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST
dat woonplaats kiest bij
het agentschap Wegen en Verkeer
gevestigd te 1000 Brussel
Koning Albert II-laan 20 bus 4

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 24 april 2012, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van 24 februari 2012 van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken waarbij aan de nv Transport Van Renterghem een administratieve geldboete wordt opgelegd van 1650 euro wegens beschadiging van het wegdek door overlading van een voertuig.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Walter Van Noten heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 9 september 2013.

Staatsraad Daniël Moons heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Emmanuel Jacobowitz, die *loco* advocaat Frederik Vanden Bogaerde verschijnt voor de verzoekende partij, en adjunct van de directeur-jurist Veerle Vanempten, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Walter Van Noten heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 2 maart 2011 wordt een vrachtwagen met oplegger, die door een werknemer van verzoekende partij werd bestuurd, door de wegeninspectie gecontroleerd op de autoweg E40 te Wetteren. Bij weging wordt vastgesteld dat het voertuig op de tweede as van de trekker 1609 kg overladen is. Er wordt proces-verbaal opgesteld wegens inbreuk op artikel 56 van het decreet van 19 december 1998 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999’ (hierna afgekort: het Aslastendecreet).

3.2. Op 29 maart 2011 wordt het proces-verbaal overgemaakt aan de procureur des Konings te Dendermonde met het verzoek om overeenkomstig artikel 59 van het Aslastendecreet binnen een termijn van 90 dagen (eventueel verlengbaar met 30 dagen) mee te delen welk gevolg aan de zaak zal worden gegeven. Op 13 mei 2011 wordt meegedeeld dat het parket geen vervolging zal instellen.

3.3. Op 12 augustus 2011 beslist de wegeninspecteur-controleur om aan verzoekende partij een administratieve geldboete van 1650 euro op te leggen. Deze beslissing wordt dezelfde dag met een aangetekende brief aan verzoekende partij ter kennis gebracht.

3.4. Op 17 augustus 2011 tekent verzoekende partij verzet aan tegen die beslissing.

3.5. Op 3 oktober 2011 heeft een hoorzitting plaats. Verzoekende partij dient ook een schriftelijke conclusie in.

3.6. Op 31 oktober 2011 bevestigt de wegeninspecteur-controleur zijn beslissing om aan verzoekende partij een administratieve geldboete van 1650 euro op te leggen. Die beslissing wordt dezelfde dag met een aangetekende brief aan verzoekende partij ter kennis gebracht.

3.7. Met een aangetekende brief van 9 november 2011 stelt verzoekende partij tegen die beslissing beroep in bij de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken.

3.8. Op 11 januari 2012 heeft een hoorzitting plaats. Verzoekende partij dient bovendien een schriftelijke conclusie in.

3.9. Op 24 februari 2012 beslist de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken aan verzoekende partij een administratieve geldboete op te

leggen van 1650 euro. Die beslissing wordt met een aangetekende brief van 28 februari 2012 aan verzoekende partij ter kennis gebracht.

IV. Regelmatigheid van de rechtspleging

4. Een afschrift van het verzoekschrift tot nietigverklaring werd op 23 mei 2012 aan verwerende partij toegezonden en door haar ontvangen op 24 mei 2012. De termijn van zestig dagen waarover verwerende partij krachtens de artikelen 6 en 88 van het algemeen procedurereglement voor het indienen van een memorie van antwoord beschikt, verstreek bijgevolg op 23 juli 2012.

De memorie van antwoord van verwerende partij werd ingediend op 31 juli 2012 en moet dienvolgens overeenkomstig artikel 21, vijfde lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als laattijdig uit de debatten worden geweerd.

V. Uiteenzetting van de middelen

A. Eerste middel

5. In een eerste middel voert verzoekende partij de schending aan van artikel 60, §§ 2 en 3, van het Aslastendecreet, waarin vervalttermijnen voor het opleggen van de administratieve geldboete worden voorgeschreven. Volgens verzoekende partij werden die termijnen niet gerespecteerd.

6. In haar laatste memorie stelt verzoekende partij nog dat de beweerde inhoud van het begeleidend schrijven bij de aangetekende zendingen geen bewijs vormt van de verzending van de beslissingen zelf.

Beoordeling

a. gegrondheid van het middel in de mate erin de schending van artikel 60, § 2, van het Aslastendecreet wordt aangevoerd

7. Overeenkomstig artikel 60, § 2, van het Aslastendecreet mag binnen dertig dagen na de ontvangst van de beslissing van de wegeninspecteur-controleur tot het opleggen van een administratieve geldboete verzet worden aangetekend tegen die beslissing. Als tijdig verzet werd aangetekend, worden de overtreder en in voorkomend geval de onderneming uitgenodigd op een hoorzitting.

Aangaande de beslissing van de wegeninspecteur-controleur na verzet, bepaalt artikel 60, § 2, laatste lid, van het Aslastendecreet het volgende:

“Na de hoorzitting, ongeacht of de overtreder, de onderneming of de vertegenwoordigende raadsman die al dan niet heeft bijgewoond, neemt de wegeninspecteur-controleur de zaak onmiddellijk in beraad. De beslissing wordt met redenen omkleed. De wegeninspecteur-controleur deelt, met een aangetekende brief tegen ontvangstbewijs, zijn beslissing mee aan de overtreder en in voorkomend geval de onderneming binnen dertig dagen na de hoorzitting. Zo niet vervalt de administratieve geldboete stilzwijgend.”

De wegeninspecteur-controleur dient zijn beslissing derhalve, op straf van verval, binnen dertig dagen na de hoorzitting met een aangetekende brief tegen ontvangstbewijs aan de overtreder en, in voorkomend geval, de onderneming mee te delen.

8. Bij het aantekenen van het verzet, evenals in de conclusie die namens verzoekende partij tijdens de hoorzitting op 3 oktober 2011 werd ingediend, heeft verzoekende partij woonplaatskeuze gedaan bij haar raadsman.

Uit de begeleidende brief die zich in het administratief dossier bevindt -stuk 8- blijkt dat vier beslissingen van de wegeninspecteur-controleur, waaronder zijn beslissing ingevolge het verzet van verzoekende partij, op

31 oktober 2011 “aangetekend met ontvangstmelding” aan de gekozen woonplaats van verzoekende partij zijn verzonden. Dit is binnen de door artikel 60, § 2, laatste lid, van het Aslastendecreet voorgeschreven termijn van dertig dagen na de hoorzitting.

Verzoekende partij heeft het begeleidend schrijven niet van valsheid beticht. In haar laatste memorie stelt verzoekende partij wel dat de inhoud van het begeleidend schrijven niet het bewijs vormt van de verzending van de beslissing zelf, maar indien de beslissing daadwerkelijk in de aangetekende zending ontbrak, had verzoekende partij de nodige diligentie aan de dag moeten leggen om verwerende partij daarvan onmiddellijk in kennis te stellen. Verzoekende partij maakt overigens niet aannemelijk hoe zij van de beslissing van de wegeninspecteur-controleur kennis kon krijgen, indien ze in de aangetekende zending van 31 oktober 2011 ontbrak. Zij heeft trouwens tijdig beroep tegen deze beslissing aangetekend.

Er wordt dan ook aangenomen dat de beslissing van de wegeninspecteur-controleur tijdig aan verzoekende partij is meegedeeld.

Het middel is dan ook niet gegrond, in de mate erin de schending van artikel 60, § 2, van het Aslastendecreet wordt aangevoerd.

b. gegrondheid van het middel in de mate erin de schending van artikel 60, § 3, van het Aslastendecreet wordt aangevoerd

9. Overeenkomstig artikel 60, § 3, van het Aslastendecreet mag de overtreder en in voorkomend geval de onderneming binnen dertig dagen na de ontvangst van de beslissing die door de wegeninspecteur-controleur na verzet werd genomen in beroep gaan bij de Vlaamse regering. Als tijdig beroep werd aangetekend, worden de overtreder en in voorkomend geval de onderneming uitgenodigd op een hoorzitting.

Aangaande de kennisgeving van de beslissing in beroep bepaalt artikel 60, § 3, laatste lid, van het Aslastendecreet het volgende:

“Als er geen beslissing van de Vlaamse Regering of de ambtenaar, aangewezen overeenkomstig § 4, ter kennis is gebracht van de overtreder en in voorkomend geval van de onderneming, per aangetekende brief met ontvangstbewijs binnen een termijn van vier maanden nadat het beroep is ingesteld, vervalt de administratieve geldboete stilzwijgend.”

10. Uit de begeleidende brief die zich in het administratief dossier bevindt -stuk 12- blijkt dat acht beslissingen van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken, waaronder haar beslissing ingevolge het beroep van verzoekende partij, op 28 februari 2012 “aangetekend met ontvangstmelding” aan de gekozen woonplaats van verzoekende partij zijn verzonden. Uit het “bericht van ontvangst” blijkt dat die aangetekende zending op 1 maart 2012 op de gekozen woonplaats werd ontvangen. Dit is binnen de door artikel 60, § 3, laatste lid, van het Aslastendecreet voorgeschreven termijn van vier maanden na het instellen van het administratief beroep.

Noch het begeleidend schrijven, noch het “bericht van ontvangst” is door verzoekende partij van valsheid beticht. In haar laatste memorie stelt verzoekende partij wel dat de inhoud van het begeleidend schrijven niet het bewijs vormt van de verzending van de beslissing zelf, maar indien de beslissing daadwerkelijk in de aangetekende zending ontbrak, had verzoekende partij de nodige diligentie aan de dag moeten leggen om verwerende partij daarvan onmiddellijk in kennis te stellen. Verzoekende partij maakt overigens niet duidelijk hoe zij van de thans bestreden beslissing kennis kon krijgen, indien deze in de aangetekende zending van 28 februari 2012 ontbrak. Zij heeft trouwens tijdig een annulatieberoep tegen deze beslissing ingesteld.

Er wordt dan ook aangenomen dat de beslissing van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken tijdig aan verzoekende partij is meegedeeld.

Het middel is dan ook niet gegrond, in de mate erin de schending van artikel 60, § 3, van het Aslastendecreet wordt aangevoerd.

11. Het eerste middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

12. In een tweede middel voert verzoekende partij de schending aan van artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming voor de rechten van de mens (EVRM).

Verzoekende partij voert aan dat de administratieve geldboete die wordt opgelegd wegens inbreuken op het Aslastendecreet een straf is in de zin van artikel 6 van het EVRM. Volgens verzoekende partij voldoet de bestreden beslissing op verschillende punten niet aan de vereisten van artikel 6 van het EVRM.

Verzoekende partij is vooreerst van oordeel dat de bestreden beslissing artikel 6, § 3, (c), *juncto* artikel 6, § 1, van het EVRM schendt, doordat de bestuurder zich bij het verhoor door de wegeninspecteurs niet kon laten bijstaan door een raadsman. Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) – inzonderheid het arrest van 27 november 2008 in de zaak *Salduz t. Turkije* – leidt verzoekende partij af dat de verdachte vanaf het eerste verhoor moet worden bijgestaan door een raadsman en de rechten van de verdediging onherstelbaar geschaad worden wanneer in een strafprocedure gebruik gemaakt wordt van incriminerende verklaringen die zonder de bijstand van een advocaat werden afgelegd. Bovendien had de wegeninspectie de chauffeur voor het verhoor moeten informeren over haar recht om te zwijgen en haar recht op bijstand van een advocaat (“cautieplicht”). De verdachte kon geen afstand doen van zijn recht op bijstand van een advocaat, zonder vooraf over zijn rechten te zijn

geïnformeerd. Verzoekende partij wijst er voorts op dat de rechtspraak van het EHRM bindend is en rechtstreekse werking heeft. In een arrest van 13 oktober 2009 in de zaak *Dayanan t. Turkije* is het Europees Hof trouwens nog een stap verder gegaan, aangezien het Hof daarin tot een schending van artikel 6, § 3, (c), *juncto* artikel 6, § 1, van het EVRM besloot wegens afwezigheid van de toegang tot een advocaat bij het verhoor, hoewel de betrokkene geen voor hem belastende verklaringen had afgelegd. Uit dit arrest leidt verzoekende partij af dat wanneer de chauffeur zich niet door een advocaat kon laten bijstaan en niet aan de cautieplicht is voldaan, geen administratieve geldboete kan worden opgelegd. Verzoekende partij is bovendien van mening dat de argumenten die in de bestreden beslissing worden aangevoerd om de argumentatie van verzoekende partij te verwerpen niet overtuigend zijn. In de bestreden beslissing wordt immers ten onrechte gesteld dat de chauffeur niet gearresteerd was of formeel verhoord werd. De rechtspraak van het EHRM maakt immers geen onderscheid tussen verschillende categorieën van verhoor en de chauffeur legde een verklaring af die in het kader van de strafprocedure en de administratieve procedure als bewijs kon worden gebruikt. Vervolgens is het argument dat de chauffeur de mogelijkheid had om beroep te doen op juridische bijstand onjuist, omdat niet aan de cautieplicht was voldaan en de chauffeur bijgevolg niet met kennis van zaken een verklaring kon afleggen. Ten slotte wijst verzoekende partij ook het argument af dat de beslissing niet op de verklaringen van de chauffeur gebaseerd was, aangezien de vraag of die verklaringen bij de bestreden beslissing hebben doorgewogen in het licht van het arrest *Dayanan* naast de kwestie is, wanneer blijkt dat het recht op bijstand van een advocaat en de cautieplicht geschonden werden.

Vervolgens voert verzoekende partij aan dat artikel 6, § 1, van het EVRM geschonden werd, doordat haar het recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie wordt ontzegd. Uit een arrest van 11 juni 1986 van het Hof van Cassatie moet volgens verzoekende partij worden afgeleid dat de rechten die door artikel 6 van het EVRM gewaarborgd worden niet alleen gelden bij het opleggen van de strafsanctie, maar ook tijdens het onderzoek (Cass., 11 juni 1986, Pas., 1986, I. 1245). De wegensinspecteurs kunnen echter niet als onpartijdig

en onafhankelijk worden beschouwd. Bovendien zijn ook de wegeninspecteur-controleur en de minister geen onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie. Ten slotte kan ook de Raad van State niet als een volwaardige rechtsmacht in de zin van artikel 6 van het EVRM worden beschouwd, aangezien deze enkel over een vernietigingsbevoegdheid beschikt en geen volle rechtsmacht heeft. Zo hierover twijfel bestaat, dient volgens verzoekende partij een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te worden gesteld.

Verzoekende partij is voorts van oordeel dat artikel 6, § 1, van het EVRM eveneens geschonden wordt doordat de administratieve procedure bij het opleggen van de administratieve geldboete niet openbaar is.

Ten slotte stelt verzoekende partij dat artikel 6, § 3, (d), van het EVRM geschonden werd, doordat bij de procedure tot het opleggen van de administratieve geldboete geen mogelijkheid bestaat om getuigen te ondervragen. Volgens verzoekende partij wordt in de bestreden beslissing naast de kwestie geantwoord dat niet gevraagd werd om een getuige te horen. Aangezien er desbetreffend niets in het Aslastendecreet geregeld is, is het immers volgens verzoekende partij niet mogelijk om getuigen te horen.

13. In haar memorie van wederantwoord houdt verzoekende partij staande dat artikel 6, § 3, (c), *juncto* artikel 6, § 1, van het EVRM geschonden werd, doordat de chauffeur zich bij het verhoor niet door een raadsman kon laten bijstaan. Hoewel de chauffeur formeel niet gearresteerd werd, is er volgens verzoekende partij toch minstens sprake van een feitelijke vrijheidsberoving, zodat hem een effectieve toegang tot een raadsman moest worden verleend.

Wat betreft de grief dat zij geen toegang heeft tot een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie, merkt verzoekende partij op dat op grond van artikel 60, § 4, van het Aslastendecreet een vergoeding moet worden betaald om tot het hoger beroep te worden toegelaten en dat aldus een financiële drempel wordt opgeworpen. Bovendien vertraagt de administratieve

fase de mogelijkheid om beroep te doen op een onpartijdige en onafhankelijke instantie, waardoor de bescherming die artikel 6 van het EVRM biedt, wordt uitgehold.

Verzoekende partij stelt ten slotte vast dat verwerende partij niet betwist dat de administratieve procedure tot het opleggen van de administratieve geldboete, en in het bijzonder de behandeling van de zaak tijdens de hoorzitting, niet openbaar verloopt. Het Aslastendecreet voorziet bovendien niet in de mogelijkheid om getuigen te ondervragen.

Beoordeling

14. Aangenomen wordt dat de opgelegde administratieve boete een “strafrechtelijk” karakter heeft, in de zin van artikel 6 van het EVRM. Dit betekent dat die verdragsbepaling toepasselijk is op de procedure waarbij de gegrondheid van de tegen verzoekende partij ingestelde vervolging werd vastgesteld en de boete werd opgelegd. Eén van die voorschriften is dat eenieder recht heeft op een behandeling van zijn zaak door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie, wat volgens verzoekende partij niet het geval was. Dit tweede onderdeel van het tweede middel wordt hierna in eerste instantie onderzocht.

15. In dit geval is een administratieve boete opgelegd door de wegeninspecteur-controleur, is het verzet daartegen verworpen door dezelfde wegeninspecteur-controleur, en is het beroep tegen die laatste beslissing verworpen door de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken. Geen van deze overheden is een rechterlijke instantie, in de zin van artikel 6, § 1, van het EVRM.

16. Het artikel 6 van het EVRM bepaalt evenwel niet dat de administratieve instanties die de boete hebben opgelegd of die kennis genomen hebben van het verzet of het beroep daartegen, aan de vereisten van artikel 6, § 1, van het EVRM moeten voldoen. Het volstaat dat tegen de eindbeslissing van de

administratieve overheid een beroep openstaat bij een rechterlijke instantie met “volle rechtsmacht”, in de zin waarin het EHRM dat begrip verstaat (EHRM, 17 april 2012, *Steiniger t. Oostenrijk*, nr. 21539/07, § 46).

17. Tegen de beslissing van de minister kan verzoekende partij overeenkomstig artikel 14 van de Raad van State-wet, een beroep tot nietigverklaring instellen bij de Raad van State. Er moet dan ook in de eerste plaats worden onderzocht of de Raad van State een rechtscollege is dat beantwoordt aan de vereisten van artikel 6, § 1, van het EVRM.

18. Wanneer de Raad van State uitspraak doet in het kader van een beroep tot nietigverklaring, zoals *in casu*, oefent hij het volgende wettigheidsstoezicht uit: hij mag uitspraak doen over de feitelijke zowel als de juridische geschilpunten, hij mag de juistheid, de pertinentie en de toelaatbaarheid van de motieven waarop de bestreden beslissing steunt nagaan en hij mag, specifiek in verband met de administratieve sancties, beoordelen of er een evenredigheidsverband bestaat tussen de gesanctioneerde gedraging en de opgelegde administratieve sanctie.

Weliswaar mag de Raad van State zijn beslissing niet in de plaats stellen van die van het bestuur dat de administratieve geldboete heeft opgelegd. Dit neemt echter niet weg dat, wanneer hij diens beslissing vernietigt, het bestuur verplicht is zich te conformeren aan het vernietigingsarrest en, indien het een nieuwe beslissing neemt, het de motieven van het vernietigingsarrest niet mag miskennen.

19. Op grond van die vaststellingen is de Raad van State van oordeel dat hij als rechter met volle rechtsmacht, in de zin van artikel 6 van het EVRM, over de zaak uitspraak doet. Dat standpunt is overigens bevestigd door het Grondwettelijk Hof (zie onder meer GwH, 18 november 2010, nr. 130/2010; 30 maart 2011, nr. 44/2011, B.10.1; 18 mei 2011, nr. 78/2011, B.6.2; B.8) en het Hof van Cassatie (Cass., 15 oktober 2009, *Arr. Cass.*, 2009, nr. 584).

20. Verzoekende partij vraagt dat een prejudiciële vraag zou worden gesteld, die zij evenwel niet formuleert. Gelet onder meer op voornoemde rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, is er geen aanleiding om een prejudiciële vraag te stellen.

21. Verzoekende partij voert aan dat haar recht om zich tot een rechter te wenden belemmerd wordt door de financiële drempel bepaald in artikel 60, § 4, laatste lid, van het Aslastendecreet, en dat de mogelijkheid tot uitoefening van dat recht bovendien vertraagd wordt door de verplichting om vooraf een administratief beroep in te stellen. Daargelaten de vraag of deze grief geformuleerd in de memorie van wederantwoord ontvankelijk is, houdt het door artikel 6, § 1, van het EVRM gewaarborgde recht van toegang tot een rechter niet in dat een verzoekende partij aan geen enkele voorwaarde om in rechte te treden onderworpen mag worden. Een financiële drempel is op zich niet onverenigbaar met dat recht. Blijkens artikel 60, § 4, laatste lid, van het Aslastendecreet is het beroep bij de Vlaamse regering slechts ontvankelijk als blijkt dat de betrokkene een vergoeding voor dossierkosten heeft betaald. Deze vergoeding bedroeg voor verzoekende partij 75 euro. Dergelijke vergoeding kan in redelijkheid niet als een financiële drempel worden gezien die verzoekende partij zal verhinderen haar rechten te doen gelden. Voormelde vergoeding is ook niet buiten verhouding tot het nagestreefde doel: namelijk een vergoeding voor dossierkosten. Het recht op toegang tot de rechter wordt bijgevolg geenszins belemmerd.

In het Aslastendecreet wordt voorts in voldoende waarborgen voorzien opdat de administratieve procedure met bekwame spoed zou worden afgehandeld en het recht op toegang tot de rechter niet nodeloos wordt belemmerd. Wanneer tegen de aanvankelijke beslissing van de wegeninspecteur-controleur verzet wordt aangetekend en vervolgens tegen de beslissing van de wegeninspecteur-controleur beroep bij de Vlaamse regering wordt ingesteld, wordt de beslissing waarbij de administratieve geldboete werd opgelegd geschorst. De administratieve geldboete vervalt indien de beslissing van de wegeninspecteur-controleur niet binnen dertig dagen na de hoorzitting aan de

overtreder wordt meegedeeld. Hetzelfde geldt indien de beslissing van de bevoegde minister niet binnen vier maanden na het instellen van het beroep aan de overtreder wordt meegedeeld.

De argumenten van verzoekende partij in verband met het belemmeren van het recht om zich tot een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie te wenden, zijn bijgevolg ongegrond.

Het tweede onderdeel van het middel is ongegrond.

22. Verzoekende partij voert in het eerste middelonderdeel aan dat artikel 6, § 3, c), *juncto* artikel 6, § 1, van het EVRM is geschonden, doordat de bestuurder zich bij zijn verhoor niet heeft kunnen laten bijstaan door een advocaat.

Daargelaten de vraag of verzoekende partij zich *in casu* wel kan beroepen op de miskennis van een recht in hoofde, niet van haarzelf, maar van haar chauffeur, moet in verband met het recht op bijstand erop worden gewezen dat het slechts kan ontstaan bij het effectieve verhoor van een verdachte, en niet bij gelijk welke verzameling van inlichtingen en bewijselementen die op het bestaan van een misdrijf zouden kunnen wijzen.

23. In het Salduz-arrest heeft het EHRM de grenzen afgebakend waarbinnen het recht op bijstand van een advocaat geldt. Het geldt in beginsel vanaf de initiële ondervraging door de politie. Het recht van verdediging wordt onherstelbaar geschonden wanneer bezwarende verklaringen die tijdens het politieverhoor zijn afgelegd zonder dat de betrokkene toegang had tot een advocaat, als bewijs gebruikt worden bij een veroordeling (EHRM, 27 november 2008, Salduz t. Turkije, nr. 36391/02, § 52). Volgens het arrest Dayanan geldt het recht op bijstand ook wanneer een verdachte wordt aangehouden (EHRM, 13 oktober 2009, Dayanan t. Turkije, nr. 7377/03, § 1), met die nuancering dan weer dat volgens het arrest Zaichenko, een verhoor tijdens een wegcontrole niet als een vrijheidsberoving wordt gezien wanneer de rol van de verbalisanten vrij

beperkt is en het strafonderzoek pas geopend werd na de toezending van het verslag of het proces-verbaal van de verbalisanten aan de bevoegde overheid (EHRM, 18 februari 2010, Zaichenko t. Rusland, nr. 39660/02 §§ 47 en 49), wat *in casu* het geval is (zie ook GwH, 14 februari 2013, nr.7/2013, B.8.2.).

De afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft de rechtspraak van het EHRM als volgt geïd (RvS, alg. verg. afd. Wetgeving, advies 49.413/AV van 19 april 2011, *Parl. St.* Kamer 2010-2011, nr. 53-1279/2, p. 13, nr. 13 e.v.):

“Het recht op een eerlijk proces moet niet enkel in het stadium van het proces voor de vonnisgerechten gewaarborgd worden, maar reeds vanaf de eerste verhoren door de politie, althans wanneer volgens het nationaal recht bewijswaarde kan worden gehecht aan de verklaringen die de verdachte in de eerste stadia van het proces aflegt; de reden voor de toepassing van de waarborg in stadia voorafgaand aan het proces zijn enerzijds het belang van de bewijsgaring tijdens het voorafgaand onderzoek en anderzijds de bijzondere kwetsbaarheid waarin de verdachte zich aan het begin van de procedure bevindt.”

24. Het Hof van Cassatie heeft in een arrest van 23 november 2010 de beginselen die het EHRM geformuleerd heeft, naar het interne recht vertaald. Er is aangenomen dat het recht op bijstand inhoudt dat de verdachte, behoudens uitzonderlijke omstandigheden, gedurende het volledige vooronderzoek toegang moet hebben tot een advocaat, dat het recht op een eerlijk proces geschaad is wanneer incriminerende verklaringen, die werden afgelegd tijdens een politieverhoor zonder mogelijkheid van bijstand van een advocaat, gebruikt worden voor een veroordeling, maar dat zulks niet absoluut geldt, aangezien het eerlijk karakter van het proces gewaarborgd blijft wanneer de rechter de verklaringen niet als doorslaggevend bewijs gebruikt, er kennelijk geen misbruik of dwang is gebruikt en beklaagde zich op het ogenblik van het verhoor en tijdens het onderzoek niet in een kwetsbare positie bevond of aan de kwetsbare positie op passende wijze is geredigeerd. Het Hof oordeelt dat de rechter aan de hand van de concrete gegevens van de zaak moet nagaan of de afwezigheid van bijstand van een advocaat bij een verhoor het recht op een eerlijk proces onherstelbaar heeft

aangetast en of de afgelegde verklaringen het verloop van het proces zodanig hebben beïnvloed dat dit geen ernstig karakter meer zou vertonen (Cass., 23 november 2010, R.W., 2011-2012, blz. 308-314, met conclusie van advocaat-generaal P. Duinslaeger).

De Raad van State valt die rechtspraak bij.

25. In de voorliggende zaak moet rekening worden gehouden met de volgende feiten en omstandigheden.

Uit het aanvankelijke proces-verbaal van 2 maart 2011, opgesteld door de wegeninspecteurs van het agentschap Wegen en Verkeer, blijkt dat zij de overlading van het voertuig van verzoekende partij hebben vastgesteld middels een door de metrologische dienst van de FOD Economie gecontroleerde asweger. De overlading wordt door de chauffeur niet betwist. De inspecteurs vermeldten tevens de identiteit van de vennootschap die burgerlijk aansprakelijk is voor de overlading, zijnde verzoekende partij, en de identiteit van de bestuurder die de werknemer was van verzoekende partij.

In het proces-verbaal legde de bestuurder van het geleasede voertuig een schriftelijke verklaring af betreffende de aard van de goederen die hij vervoerde, de plaats van het inladen, de eigenaar van de vervoerde goederen, de eindbestemming van de goederen en de identiteit van zijn opdrachtgever. Voor het overige kruiste de bestuurder in voormeld proces-verbaal nog de volgende voorgedrukte vermeldingen aan:

“: Er werden mij GEEN middelen ter beschikking gesteld om onmiddellijk het gewicht van de lading na te gaan.
: Ik was NIET op de hoogte dat ik overladen was.
: Ik betwist de overtreding niet”.

De laatstgenoemde vermelding is een belastende verklaring, maar zij werd door de chauffeur genuanceerd en gerelativeerd, in die zin dat hij verklaarde dat hem geen middelen ter beschikking werden gesteld om onmiddellijk

het gewicht van de lading na te gaan en dat hij niet op de hoogte was van de overlading.

Uit de motieven van de bestreden beslissing blijkt evenwel dat het de materiële vaststellingen in verband met de overlading zijn, en niet de verklaringen van de bestuurder, die aan de beslissing tot het opleggen van een administratieve geldboete ten grondslag liggen.

Bijgevolg houdt de afwezigheid van een advocaat op het tijdstip van de vaststellingen bij weging van het geled voertuig door de asweger, en op het moment dat de vrachtwagenbestuurder een verklaring aflegt geen schending in van artikel 6 van het EVRM. Bovendien blijkt uit het aanvankelijk proces-verbaal van 2 maart 2011 dat een afschrift van dit proces verbaal werd toegestuurd aan verzoekende partij.

Dit betekent concreet dat verzoekende partij de mogelijkheid had om een advocaat te raadplegen na ontvangst van voornoemde documenten, waarna zij overleg kon plegen om haar verdediging zowel schriftelijk als mondeling in de beste omstandigheden grondig voor te bereiden, wat zij trouwens effectief gedaan heeft.

Ook tijdens de verzetprocedure kon verzoekende partij zich laten bijstaan door een advocaat van haar keuze en werd een schriftelijke conclusie neergelegd voor verzoekende partij. Uit het beschikkend gedeelte van de beslissing op verzet van 31 oktober 2011 blijkt dat aan de verzoekende partij een administratieve geldboete van 1650 euro werd opgelegd. Hetzelfde deed zich voor tijdens de beroepsprocedure die aanleiding gaf tot de bestreden beslissing.

Uit geen enkel element van het administratief dossier blijkt bijgevolg dat er sprake is van enige vorm van misbruik of dwang op de persoon van de bestuurder, zodat de vrachtwagenbestuurder zich op geen enkel moment tijdens het verloop van de administratieve procedure in een kwetsbare positie bevond.

In die omstandigheden is de bestreden beslissing niet gesteund op een verklaring afgelegd met miskenning van het recht op bijstand van een advocaat.

Het eerste onderdeel van het middel kan niet worden aangenomen in zoverre verzoekende partij in het derde onderdeel van het middel aanvoert dat artikel 6, § 1, van het EVRM is geschonden, doordat noch de wegeninspecteurs, noch de wegeninspecteur-controleur, noch de Vlaamse minister beschouwd kunnen worden als onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instanties, of dat de procedure niet in het openbaar werd gevoerd, wordt verwezen naar randnummers 15-19. Wat voorts de grief betreft dat de administratieve procedure niet in het openbaar werd gevoerd, zij vastgesteld dat bij de Raad van State de openbare behandeling gegarandeerd is.

In zoverre verzoekende partij ten slotte aanvoert dat artikel 6, § 3, (d), van het EVRM is geschonden, doordat zij tijdens de administratieve procedure niet in de gelegenheid is gesteld om getuigen te ondervragen, wordt opgemerkt dat, zoals blijkt uit het proces-verbaal van 2 maart 2011 van de wegeninspecteurs, de persoon die verhoord wordt, om een getuigenverhoor kan vragen. Uit het dossier blijkt niet dat de bestuurder of verzoekende partij heeft verzocht om het horen van een getuige, laat staan dat een dergelijk verzoek verworpen zou zijn.

Het derde onderdeel van het middel kan niet worden aangenomen.

26. Het tweede middel is niet gegrond.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

27. In een derde middel voert verzoekende partij aan dat de inbreuk

niet aan haar toerekenbaar is. Als rechtspersoon kan zij zich immers niet op de openbare weg bevinden, zodat niet valt in te zien hoe zij een inbreuk op artikel 56 van het Aslastendecreet kan hebben begaan. Volgens verzoekende partij wordt in de bestreden beslissing ten onrechte verwezen naar artikel 5 van het Strafwetboek. Die bepaling kan immers niet worden toegepast in het kader van een administratieve procedure en is door het Aslastendecreet niet toepasselijk verklaard.

Verzoekende partij laat voorts gelden dat, zelfs indien zou worden aangenomen dat zij als rechtspersoon aanspreekbaar zou zijn in het kader van het Aslastendecreet, het moreel bestanddeel van het misdrijf bewezen moet worden. Ter zake wordt in de bestreden beslissing gesteld dat uit het dossier niet blijkt dat zij voldoende maatregelen heeft genomen om overlading te vermijden. Volgens verzoekende partij wordt de bewijslast aldus op onwettige wijze omgekeerd.

Verzoekende partij vervolgt dat in de bestreden beslissing ten onrechte gesteld wordt dat zij nalatig was omdat zij aan de chauffeur geen middelen ter beschikking heeft gesteld om het totaal gewicht van het voertuig te wegen, en evenmin voor het gewicht onder de assen. Er bestaat immers geen wettelijke of reglementaire verplichting om de chauffeur weegmiddelen ter beschikking te stellen. Het niet ter beschikking stellen van weegmiddelen kan dan ook niet als een nalatigheid worden beschouwd.

28. Verzoekende partij volhardt in haar memorie van wederantwoord dat artikel 5 van het Strafwetboek te dezen niet van toepassing is, zodat de rechtspraak betreffende die bepaling niet naar analogie kan worden toegepast op het Aslastendecreet.

Zij herhaalt dat haar geen onachtzaamheid kan worden verweten doordat zij geen weegmiddelen ter beschikking heeft gesteld om de massa onder de assen te bepalen.

29. In haar laatste memorie stelt verzoekende partij vooreerst dat de wens van de decreetgever dat ook rechtspersonen bestraft zouden kunnen worden wegens het overtreden van het Aslastendecreet niet impliceert dat zulks onder de misdrijfbeschrijving ook daadwerkelijk mogelijk is.

Voorts betoogt zij dat aannemen dat artikel 5 van het Strafwetboek van toepassing is, zou impliceren dat alle bepalingen van het boek I van het Strafwetboek op de administratieve procedure van het Aslastendecreet toepasbaar zijn. Dit is evenwel onmogelijk aangezien -onder meer- de administratieve geldboete op zich geen onder boek I van het Strafwetboek erkende straf is, er onder de procedure van de administratieve geldboete geen werkstraf kan worden gevraagd, er onder het Aslastendecreet afwijkende regels bestaan inzake herhaling en verzachtende omstandigheden en de regels inzake samenloop en deelneming niet toepasbaar zijn op de administratieve procedure van het Aslastendecreet.

Vervolgens wijst verzoekende partij er op dat indien artikel 5 van het Strafwetboek te dezen van toepassing zou zijn, de daarin vervatte strafuitsluitingsgrond moet worden toegepast aangezien het gaat om feiten die wetens en willens gepleegd zijn. Er moet dan ook de afweging worden gemaakt of de rechtspersoon wel de zwaarste fout beging en dergelijke afweging ontbreekt volledig in de bestreden beslissing.

Wat het moreel element van het misdrijf betreft, beklemtoont verzoekende partij dat de overweging uit de bestreden beslissing dat niet blijkt dat zij voldoende maatregelen heeft genomen om overlading te vermijden, een onwettige omkering van de bewijslast is en dat het aan de overheid staat om in concreto aan te tonen dat verzoekende partij onvoldoende maatregelen zou hebben genomen.

Beoordeling

30. Luidens artikel 55bis, 5°, van het Aslastendecreet, zoals gewijzigd bij artikel 144 van het decreet van 12 december 2008, ‘houdende diverse bepalingen inzake energie, leefmilieu, openbare werken, landbouw en visserij’, dient onder een “overtreder” te worden verstaan de “natuurlijke of rechtspersoon die een inbreuk op artikel 56 begaat of in voorkomend geval als opdrachtgever of verlader optreedt”.

In de memorie van toelichting bij het wijzigend decreet van 12 december 2008 werd de wijziging van artikel 55bis, 5°, van het Aslastendecreet als volgt verduidelijkt (*Parl. St. Vlaams Parlement 2007-2008*, nr. 1816/1, 38):

“Deze wijziging verbetert de definitie van ‘overtreder’ in die zin dat naast de natuurlijke persoon, die als materiële dader van het misdrijf wordt aanzien, ook eventueel de werkgever als rechtspersoon als overtreder kan bestraft worden. Overeenkomstig artikel 5 Sw. kunnen immers ook rechtspersonen strafrechtelijk verantwoordelijk gesteld worden voor misdrijven die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van hun doel of de waarneming van hun belangen, of die, naar blijkt uit de concrete omstandigheden, voor hun rekening zijn gepleegd.

Tijdens de redactie van het wijzigingsdecreet van juni 2005 werd de definitie van overtreder, ten onrechte, beperkt tot natuurlijke personen. Vóór deze wijziging was het wel mogelijk om een administratieve geldboete op te leggen aan rechtspersonen. Het is nooit de bedoeling van de decreetgever geweest dit in te perken. Hierover is immers niets terug te vinden in de voorbereidende werken van het decreet van 24 juni 2005”.

Uit het voorgaande blijkt duidelijk de wil van de decreetgever om een regeling uit te werken waarbij, benevens natuurlijke personen, ook rechtspersonen gesanctioneerd kunnen worden wegens het overtreden van de bepalingen van het Aslastendecreet. Het Aslastendecreet zelf bepaalt in het voormelde artikel 55bis, 5°, zoals gewijzigd bij artikel 144 van het decreet van 12 december 2008, uitdrukkelijk dat een rechtspersoon een “overtreder” kan zijn in de zin van het Aslastendecreet. De sanctionering berust, anders dan verzoekende partij voorhoudt, dan ook niet op artikel 5 van het Strafwetboek, maar op het Aslastendecreet zelf.

31. De fysieke onmogelijkheid voor een rechtspersoon om zich met een voertuig op de openbare weg te bevinden staat er niet aan in de weg dat aan een rechtspersoon een administratieve geldboete wegens een inbreuk op artikel 56 van het Aslastendecreet wordt opgelegd. Immers worden de aan de chauffeur ten laste gelegde feiten aan de rechtspersoon toegerekend. Te dezen wordt niet betwist dat de chauffeur van het overladen voertuig op het ogenblik van de feiten “handelde in naam en voor rekening van de rechtspersoon”.

32. Evident kan een overtreding ook aan een rechtspersoon slechts worden toegerekend indien zowel het materieel als het moreel bestanddeel van het misdrijf in zijn hoofde bewezen wordt. Wel heeft het Hof van Cassatie aangenomen dat de schuld afgeleid kan worden uit het materiële feit van de overtreding voor zover de overtreder geen grond van rechtvaardiging of enige andere schulduitsluitingsgrond aannemelijk maakt (arrest nr. P.01.1149.N van 8 oktober 2002).

33. Wat de inbreuk bedoeld in artikel 56 van het Aslastendecreet betreft, is niet vereist dat ze wetens en willens werd begaan. De schuld voor de inbreuk kan onder meer bestaan uit onachtzaamheid, wat betekent dat nagegaan moet worden of aan de betrokkene een gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid verweten kan worden.

34. De bestreden beslissing bevat, wat het moreel bestanddeel van het misdrijf betreft, de volgende motivering:

“Wanneer de wet van de delictomschrijving geen schuldvorm vermeldt, zoals in casu het geval is, bestaat de schuld uit het feit dat de dader de inbreuk wetens en willens heeft gepleegd, hetzij onachtzaam handelde, tenzij de wetgever deze laatste schuldvorm uitgesloten heeft wat hij in casu niet deed;

Eenieder die een voertuig gebruikt, moet zich er van vergewissen dat de massa en de massa onder de assen niet meer bedraagt dan de maximaal toegelaten massa, ook al heeft hij zelf het voertuig niet geladen. Het verzuim daaraan te voldoen kan het opzet of de schuldige nalatigheid uitmaken vereist opdat het morele element van het misdrijf zou bestaan;

Op de rechtspersoon rust de wettelijke plicht de nodige en gepaste maatregelen te nemen opdat de chauffeur in zijn dienst, geen hem toevertrouwd

voertuig in het verkeer op de openbare weg bezigt dat overladen is. Het moreel element bestaat in casu dan ook uit het nalaten om maatregelen te nemen die de naleving van de geldende regelgeving inzake toegelaten massa's van voertuigen mogelijk maken.

Gelet op het rechtstreeks verband tussen beschadiging van het wegdek enerzijds en de overlading anderzijds kan worden gesteld dat het nalaten om maatregelen te nemen die de naleving van de geldende regelgeving inzake toegelaten massa's van voertuigen mogelijk maken, eveneens voor gevolg heeft dat er een inbreuk wordt gepleegd op artikel 56 van het decreet;

Behoudens wanneer de overtreder met een zekere graad van geloofwaardigheid, de naleving van de hem geldende algemene zorgvuldigheidsplicht kan aantonen, door bijvoorbeeld met succes een grond van rechtvaardiging of enige andere schulditsluitingsgrond aan te voeren, kan de schuld worden afgeleid uit het materiële feit van de overtreding;

Gelet op het feit dat enerzijds uit het dossier blijkt dat er geen middelen ter beschikking waren om de massa van het voertuig te controleren en anderzijds de overtreder niet op een andere wijze aantoont dat er desondanks toch afdoende maatregelen genomen waren om overladingen te vermijden moet worden geoordeeld dat appellante geen grond van rechtvaardiging of enige andere schulditsluitingsgrond aannemelijk [maakt];

De schuld van de overtreder vloeit voort uit zijn kennis van de opdracht van zijn chauffeur om een hem toevertrouwd voertuig in het verkeer op de openbare weg te brengen.

Het opzet in hoofde van de overtreder is bewezen.”

Uit het voorgaande blijkt duidelijk dat verwerende partij van oordeel is dat het moreel bestanddeel van het misdrijf aanwezig is omwille van de omstandigheid dat verzoekende partij niet de nodige maatregelen heeft genomen om de inbreuk te voorkomen. Van een normale, voorzichtige rechtspersoon mag immers worden verwacht dat hij de nodige maatregelen neemt om ervoor te zorgen dat zijn chauffeur geen inbreuken op het Aslastendecreet begaat. Verzoekende partij maakt niet aannemelijk dat zij de nodige maatregelen heeft genomen om inbreuken op het Aslastendecreet te vermijden.

Wat het materieel bestanddeel van de inbreuk betreft is de inbreuk bewezen indien de overschrijding van de maximaal toegelaten massa onder de assen is aangetoond (Cass., 21 september 2004, VAV, 2005/2, 123-124), wat te dezen het geval is en door verzoekende partij niet wordt betwist.

Nu verzoekende partij geen grond van rechtvaardiging of enige andere schulduitsluitingsgrond aannemelijk heeft gemaakt, heeft verwerende partij wettig geoordeeld dat niet alleen het materieel, maar ook het moreel bestanddeel van de inbreuk bewezen is.

35. Het derde middel is niet gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 14 oktober 2013, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
Daniël Moons,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Vera Wauters,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Vera Wauters

Geert Van Haegendoren